

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยแวดล้อมและสังคม และปัจจัยทางจิตลักษณะ ที่เป็นมูลเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย และเพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังอย่างเหมาะสม ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 105 คน สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ (Percent) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอผลการศึกษารูปของตารางประกอบการบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดวินัยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-40 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ก่อนต้องโทษจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้จากการประกอบอาชีพประมาณ 3,001-6,000 บาทต่อเดือน กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 1-5 ปี อยู่ในระดับชั้นเยี่ยม ระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว 1-5 ปี และเคยกระทำผิดวินัยเรือนจำมาแล้ว 1 ครั้ง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมและสังคม พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีระดับความคิด เห็นในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ต้องขังอยู่ในระดับน้อย เข้ามาอยู่ในเรือนจำสมาชิกในครอบครัวมาเยี่ยมและให้กำลังใจอยู่ในระดับน้อย ในด้านกลุ่มเพื่อนผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลาง การกระทำผิดวินัยในแต่ละครั้งเพื่อนเป็นชักชวน อยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านสภาพแวดล้อมในเรือนจำอยู่ในระดับปานกลาง การกินอยู่หลับนอนมีผลทำให้กระทำผิดวินัยอยู่ในระดับมาก และในด้านเจ้าพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ความเข้มงวดของเจ้าพนักงานทำให้กระทำผิดวินัย อยู่ในระดับมาก

การศึกษาถึงแรงจูงใจในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง พบว่า เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับ สภาพแวดล้อมในเรือนจำทำให้กระทำผิดวินัย เพื่อความท้าทายสนุกและตื่นเต้น เพื่อนผู้ต้องขังชักชวนและต้องการให้เพื่อนยอมรับ ต้องการเรียกร้องความสนใจ เจ้าพนักงานมีความไม่เป็นธรรมในการลงโทษ เจ้าพนักงานขาดความรู้ความเข้าใจในบทลงโทษ เกิดปัญหาในครอบครัว (สามีมีภรรยาใหม่) และไม่มีการศึกษาหรือไม่ได้เรียนหนังสือ ตามลำดับ

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง ดังนี้ การคบเพื่อน ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่จะมีการแบ่งกลุ่มที่เรียกว่า “บ้าน” และในแต่ละบ้านก็จะมีกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มของตนเอง ส่วนมากจะมีอายุที่ใกล้เคียงกัน และเคยรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อนต้องโทษ เมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำก็จะมาอยู่ด้วยกัน ด้วยความสนิทสนมกันของผู้ต้องขังเมื่อทำอะไร ไม่ว่าจะผิดหรือถูกก็ตามจะเข้าข้างพวกของตัวเอง และจะมีพฤติกรรมไปในทางเดียวกัน เมื่อผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย ควรมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิด เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำอีก และให้ความเป็นธรรมในการลงโทษ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยอย่างเสมอภาคกัน ถ้าผู้ต้องขังคนหนึ่งกระทำผิดวินัยได้โดยไม่มีกรลงโทษใด ๆ ก็จะทำให้ผู้ต้องขังอีกส่วนมองว่า เมื่อกระทำผิดวินัยแล้วก็ไม่ได้รับโทษใด ๆ เลย ผู้ต้องขังก็จะเกิดการเลียนแบบระหว่างผู้ต้องขังด้วยกัน เพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย เจ้าพนักงานควรมีการตรวจตราอย่างเข้มงวด และมีบทลงโทษอย่างชัดเจน ควรมีการดูแลเอาใจใส่ผู้ต้องขังมากขึ้น ไม่ควรปล่อยปะละเลยผู้ต้องขัง ควบคุมโดยยึดกฎระเบียบและข้อบังคับ ให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามอยู่ในกฎระเบียบและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด อยู่ภายในกฎระเบียบและข้อบังคับเดียวกันไม่มีข้อยกเว้น เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ส่วนของเจ้าพนักงาน กรมราชทัณฑ์ มีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่หลากหลายทั้งระดับผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติการ แต่ที่สำคัญคือระดับผู้ปฏิบัติการ ที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดผู้ต้องขังหรือที่เรียกว่า “ผู้คุม” ควรมีความรู้ความสามารถในการควบคุมผู้ต้องขัง พร้อมทั้งมีหลักจิตวิทยาและมีเมตตาธรรม เคารพในหลักสิทธิมนุษยชน มีความเป็นธรรมในการปกครองด้วยความเสมอภาค ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวกหรือแบ่งภาค วางตัวอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย การเพิ่มจำนวนเจ้าพนักงานควรเพิ่มอย่างเหมาะสม ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ มีจำนวนเจ้าพนักงานไม่เพียงพอต่อการควบคุมผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อัตราส่วนการควบคุมผู้ต้องขังปัจจุบัน 1:15 แต่ต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา การควบคุมใช้อัตราส่วน 1:2 ดังนั้น การควบคุมผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ไทยจึงขาดประสิทธิภาพ จึงควรเพิ่มจำนวนเจ้าพนักงานให้เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขังในปัจจุบัน โดยกรมราชทัณฑ์ ควรเสนอของบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐบาล เพื่อจัดจ้างบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และการรับรู้ข่าวสารของผู้ต้องขังมีความสำคัญต่อการกระทำผิดวินัย คือ การรับรู้ข่าวสารจากครอบครัวโดยตรงในวันที่ครอบครัวมาเยี่ยม ซึ่งเป็นข่าวในทางที่ไม่ดีก็จะทำให้ผู้ต้องขังเองเกิดความเครียด เมื่อทราบข่าวจากทางบ้านอาจจะทำสิ่งที่ผิดกฎระเบียบและข้อบังคับ ของเรือนจำก็ได้ เช่น ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน และการรับรู้ข่าวจากทางจดหมายที่ญาติหรือครอบครัวเขียนมาหาผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบผิดการตรวจจดหมายเข้าออกของผู้ต้องขัง ต้องมองว่ามีข้อความใดบ้างที่ไม่สมควรให้ผู้ต้องขังต้องรับทราบ หรือแจ้งให้ผู้ต้องขังทราบโดยวิธีที่ทำให้ผู้ต้องขังฟังแล้วไม่เกิด

ความตกใจมากจนเกิดอาการเครียดมาก เพื่อให้ตัวผู้ต้องชั่งเองค่อย ๆ ปรับตัวให้ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นให้ได้ และเพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยในการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เจ้าพนักงานก็ต้องมีหลักจิตวิทยาในการพูดกับผู้ต้องชั่งด้วย